

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

THUREHOLMS SLOTT. — FOTO. J. NILSSON, TROSA. — (Se sid. 291.)

22: DRA ÅRG.

DEN 6 FEBRUARI 1921

N:o 19

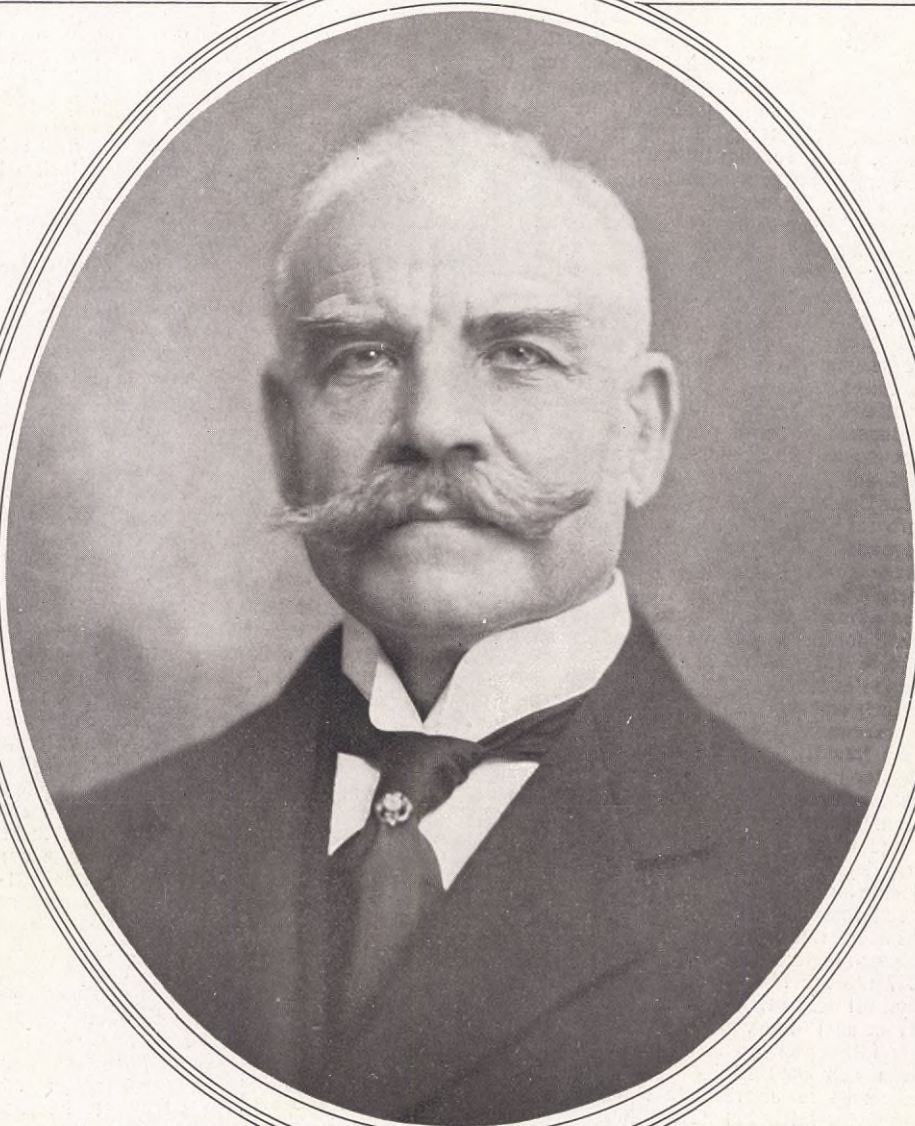

Foto. Jäger, Sölm.

Quint Gerruy

Kliché: Gots Ritbyrå & Klichéanstalt, Gbg.

GUSTAF KJERRULF.

TILL FORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Den ledande mannen i den kamp, som i Skåne för närvarande föres mot den fruktansvärda boskapspest mul- och klövsjukan utgör, medicinalrådet dr: Gustaf Kjerrulf fyllde den 16 januari sextio år.

Gustaf Kjerrulf är nämligen född denna dag 1861 å Prästhytte bruk i Hedemora landsförsamling i Dalarne. Föräldrarne voro bruksägaren Gustaf Kjerrulf därstädes och hans maka Charlotte Emilia Ulff. Fadern hade avlidit redan före hans födelse och med sin moder kom han redan i unga år till huvudstaden, där han år 1881 avlade mogenhetsexamen vid Södra latinläroverket och samma år inträdde som elev vid veterinärinstitutet, varifrån han utexaminerades år 1885. Omedelbart därefter blev Kjerrulf anställd som biträdande stadsveterinär i Stockholm och utnämndes år 1892 till ordinarie stadsveterinär därstädes. Tillika tjänstgjorde han under denna tid dels som biträde, dels som föreståndare (1892—1905) vid Stockholms hälsovårdsnämnds anstalt för beredande av animal vaccin samt såsom överkontrollant vid Stockholms mjölkkommission. I icke mindre än fjorton år gav han därjämte vid veterinärinstitutet dels kollegier, dels annan undervisning i köttkontroll.

I själva verket är Kjerrulfs namn oupplösligt förenat med arbetet på införandet av en hygieniskt tillfredsställande köttkontroll i vårt land. Med understöd av statsmedel företog han år 1886 en längre utrikes studieresa för studerande av bl. a. offentliga slakthus och köttkontroll och offentliggjorde följande år sina därunder vunna erfarenheter. Därvid kom det att stå klart för honom, att en verkligt tillfredsställande köttkontroll vore omöjlig att genomföra utan slakthus- och därmed förenat s. k. organtvång. Att vinna de lagstiftande faktorernas, särskilt det vid den tiden allrådande lantmannapartiets förståelse härför hade sig emellertid icke så lätt och trots den outtröttlighet, varmed Kjerrulf verkade för den stora reformen både i tal och skrift, genom tidsningsuppsatser och särskilda broschyrer, dröjde det ända till år 1899, innan lagstiftningen ekonomiskt möjliggjorde uppförandet av offentliga slakthus i vårt land. Det behöves icke nämnas, att Kjerrulf såsom stadsveterinär verksamt deltog i alla de utredningsarbeten, vilka slutligen ledde till lösningen av Stockholms stads slakthusfråga: både i 1890, 1899 och 1905 års kommittéer var han ledamot. Men framför allt förtjänar läggas märke till, att det är hans upplysningsarbetes förtjänst, att slakthusidén över huvud slog igenom i vårt land.

Även i fråga om mjölkkontrollen utförde Kjerrulf ett betydelsefullt arbete genom att giva uppslaget till den ovan nämnda Stockholms mjölkkommission, vilken som mål för sig uppställde att bereda huvudstadens invånare tillgång till smittfri, ren och god mjölk och alldeles särskilt en sådan, som lämpade sig för spä- och småbarnens behov, s. k. barnmjölk, med konstant sammansättning och hög fetthalt.

Slutligen må från Kjerrulfs stadsveterinärtid erinras om de förtjänster han inlade om anskaffande av animal lymfa för smittkoppsvaccineringen. Stockholms hälsovårdsnämnds anstalt för beredning av animal vaccin kom under hans ledning att bli leverantör till mycket stora delar av landet. Under sin utländska resa år 1886 hade han särskilt inriktat intresset på denna uppgift och sedermera ägnat den ingående behandling i olika uppsatser, fullständigast i den av veterinärinstitutets lärarekollegium till konung Oscars regeringsjubileum 1897 utgivna fästskriften.

Med hänsyn till denna lika initiativ- som framgångsrika verksamhet som stadsveterinär var det med synnerligen stora förhoppningar hans utnämning till medicinalråd från och med 1901 års ingång blev mottagen. Medicinalstyrelsen räknade visserligen redan tidigare en veterinärbildad ledamot inom sin krets,

men Kjerrulf blev den förste chef för styrelsens veterinärbyrå med medicinalråds ställning. På denna nya post har han också under de två årtionden han innehåft densamma på det förtjänstfullaste sätt varit verksam icke blott för det svenska veterinärväsendets utveckling och fullkomning i olika hänseenden, utan också för det höjande av livsmedelshygienen, vilket ingår som ett viktigt led i nutidens förebyggande kamp mot mänskliga sjukdomar.

Det område, på vilket Kjerrulf vunnit sina åtminstone utåt mäst beaktade segrar, har emellertid varit de smittosamma kreaturssjukdomarnes bekämpande. I synnerhet har han tillvunnit sig beundran för det hårdhänta, men effektiva sätt, varpå han förstätt ingripa och hämma den oerhört farliga mul- och klövsjukan. Icke mindre än fyra gånger under hans medicinalrådstitid, nämligen 1910, 1911—12, 1914—15 och 1916, har den yppat sig inom vårt lands gränser, men har alla gånger lyckligt häjdats genom ett sakkunnigt och konsekvent tillämpande av den s. k. stamping-outmetoden d. v. s. det omedelbara nedslaktandet av de angripna besättningarna i förening med djurkropparnes oskadliggörande samt tryggande desinfektion och avstängning av ladugårdarne till förhindrande av smittöfverföring. Denna metod kan synas dyrbar och kostar onekligen mycket pänningar, men då densamma är den enda kända, som faktiskt är i stånd att leda till målet, farsotens tillintetgörande utan sjukdomens spridning till *alla* kreatursbesättningar, är den nog i verkligheten ändå den billigaste. God förhoppning synes också finnas, att det även denna gång skall lyckas honom att sätta en gräns för farsotens framfart. Mycket tyder på, att dess höjdpunkt redan passerats. Om man betraktar de resultat, som hittills uppnåtts i vårt land, och jämför dem med förhållandena i Danmark, där snart sagt ingen kreatursbesättning på öarne gått fri, synes det redan nu kunna fastslås, att Kjerrulf lagt en ny seger till sina många tidigare. Redan den omständigheten, att det område, varå farsoten uppträtt, kunnat i huvudsak begränsas till Skåne och där till ett jämförelsevis litet område, tyder på, att hans krigföringstaktik är riktig. Detta, ehuru det ej kan förbises, att särskilda omständigheter, framför allt de fallande kreaturspriserna: denna gång gjort kampen avsevärt svårare än vid föregående tillfällen, då hans bemödanden *över allt* kunnat påräkna starkare understöd än nu i kreatursägarnes ekonomiska intressen. Att regeringen ansett sig kunna och böra lämna Kjerrulf carte blanche i fråga om kostnaderna för farsotens utrotande, har också på alla håll väckt den livligaste tillfredsställelse, en tillfredsställelse, varåt också gavs särskilt uttryck från skilda håll under årets stora remissdebatt i riksdagen.

Av k. m:t har Kjerrulf förordnats till ledamot av styrelsen för veterinärhögskolan och i denna egenskap har han inlagt stora förtjänster inom veterinärutbildningens höjande. Dessa hava också på olika sätt vunnit erkännande. Redan år 1901 tilldelade svenska veterinärläkareföreningen honom sin guldmedalj på grund av hans betydelsefulla inlägg för slakthusfrågans lösning. Hans insatser på livsmedelshygienens och vaccinationens område ha icke blott föranlett hans inval i Svenska läkaresällskapet, utan även hans kallande till medicine hedersdoktor av Uppsala medicinska fakultet vid universitetets Linné-jubileum år 1907. Ett flertal utländska hygieniskt vetenskapliga sällskap och samfund ha också kallat honom till ledamot som vittnesbörd om sin aktning. Av lantbruksakademien är han ledamot sedan 1904.

I huvudstadens kommunala liv har man icke underlåtit att begagna sig av hans intresserade medverkan. Bl. a. har han i flera år haft säte i stadsfullmäktige.

Till titelvignetten,

Godset Thureholm i trakten av Trosa har i dagarna för obekant pris av ryttmästaren, greve Thure Bielke försålts till generalkonsul Herman G. Lilberg. Den nye ägaren inflyttar redan den 1 april i år.

Thureholm har gamla förnämliga anor som sträcka sig långt tillbaka in i medeltiden, då godset dock hade ett annat namn, Gäddeholm. Genom arv tillföll det riks föreståndaren Sten Svantesson Sture och övergick sedan genom hans sön dotter Sigrid Stures giftermål med riksrådet Ture Pedersen Bielke († 1577) till Bielkesläkten i vars ägo det sedan tills nu förblivit. Den ursprungliga ståtliga åbyggnaden nedbrändes vid ryssarnes härjningar utefter svenska östersjökusten 1719, men återuppfördes snart i än praktfullare skick och omgavs med storslagna trädgårds och parkanläggningar. Inom dess murar har under århundradens lopp samlats utomordentligt rika konstskatter och ett präktigt bibliotek. Det värdefulla slottsarkivet införlivades på sin tid med Riksarkivet.

Thureholm är ett av vårt lands största gods med en areal av c:a 8,300 hektar.

6 Februari 1921 Lösnummer 35 öre
HVAR 8 DAG
 • ILLUSTR. • • MAGASIN. •

Kliché: Göss, Gbg.

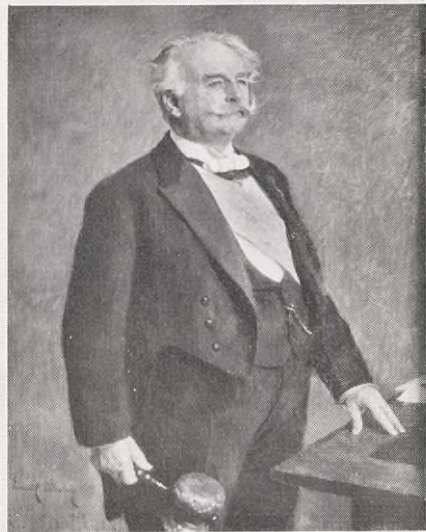
OMSLAGSVIGNETTEN TILL FÖRELIGGANDE N:R 19.
 I brun dubbelton-färg.

Den norska skådespelerskan fru Helga Lund Rydland, gift med chefen för "Det Norske Teatret" Amund Rydland.

Efter porträttstudie av Aage Remfeldt, Kristiania.

Det Norske Teatret i Kristiania, även kallat "Maalteatret" på grund av att landsmålet där äger hemortsrätt, förfogar över en duktig och målsaken hängiven skådespelartrupp, vilken förstått att i ökad utsträckning tillvinna sig Kristianiapublikens bevägenhet. På teaterns program ha stått såväl norska stycken som översättningar, däribland även svenska pjäser vilka vunnit betydande framgång. Det norska teatret står under ledning av Amund Rydland, vars maka fru Helga Lund Rydland är en av teaterns bästa kvinnliga krafter.

Greve Hugo Hamiltons, Första kammarens talman porträtt har dagarna fullbordats i olja av professor Emerik Stenberg och kommer att snart nog upphängas på sin avsedda plats i galleriet mellan första och andra kammaren. Vid detta porträtt äro ett par speciella omständigheter knutna, som gör det mer än vanligt värt uppmärksamhet, dels är detsamma det första talmansporträttet som beställts av Riksdagen i dess helhet och icke av något visst parti eller grupp, dels är det också det första porträtt, som utförts medan vederbörande talman va-

Efter fotografi

Kliché: Bengt Silfverparre.

GREVE HUGO HAMILTONS, FÖRSTA KAMMARENS TALMAN porträtt i olja av professor Emerik Stenberg. Beställt av Riksdagen att uppsättas i Galleriet mellan kammarne.

rit i tjänst. Till sist är det också förmodligen det sista av en kungavald talman i svenska riksdagen. I så fall återstår ju emellertid herr Herman Lindqvists porträtt om samlingen skall bli fulltalig.

BLIV MED-ARBETARE I HVAR 8 DAG!

Skriv aldrig och fråga först — tid går därvid förlorad — utan insänd vad Ni tror lämpar sig för tidningen, vare sig berättelser, uppsatser eller goda fotografier för dagen.

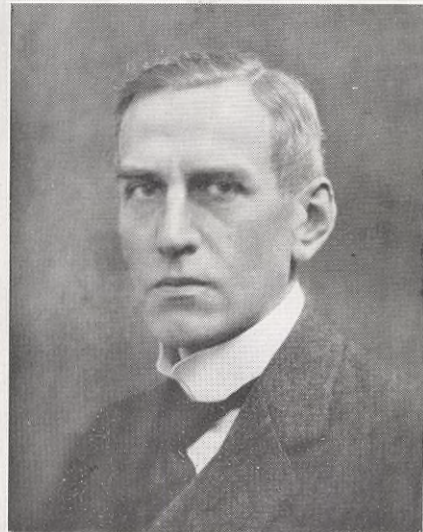

Foto: Jonason Öbg

Kliché: Bengt Silfverparre.

TONSÄTTAREN-DIRIGENTEN FIL. D:R VILHELM STENHAMMAR.
 50 år den 7 februari.
 Text å sid. 302.

EN BEHJÄRTAD HANDLING.

Överst.
HAMNBASSÄNGEN VID TEGELVIKEN PÅ SÖDER I STOCKHOLM, där kronprinsen under en senpromenad lyckades med tillhjälp av den å bilden synliga räddningsattiraljen rädda en engelsk sjöman från drunkning. Med mannen på det torra förde kronprinsen honom till det närbelägna lilla kaféet (se de nedre bilderna) för att per telefon tillkalla hjälp från närmaste polisstation. Men frökarnarne på telefonstationen tog ingen notis om påringningarna lika litet som kaféets kvinnliga betjäning tog

härnsyn till omständigheterna utan avjurdrade avgift av den för personal och mängden av gäster okände räddaren, som slutligen själv skaffade sjömannen till välbekant hjälp på polisstationen.

En vacker räddning utfördes på kvällen den 22 januari av kronprinsen som under en promenad utåt Tegelviken i sällskap med sin uppvaktande kammarherre, greve Göran Posse, genom sin beslutsamhet och rådighet lyckades rädda en engelsk sjöman, som halkat på den hala kajen och fallit i strömmen, från att drunkna. Kronprinsen lämnade emellertid icke utan vidare sjömannen, sedan denne bärgats upp på det torra, utan tog honom med sig till ett närbeläget kafé, kallat "Dockskåpet", där han fick kaffe samt varifrån kronprinsen sökte pr telefon

Forts. å sid. 299.

Foto. Ellqvist, Stockholm

Kliché: Gust. Persson, Stockholm, G. G.

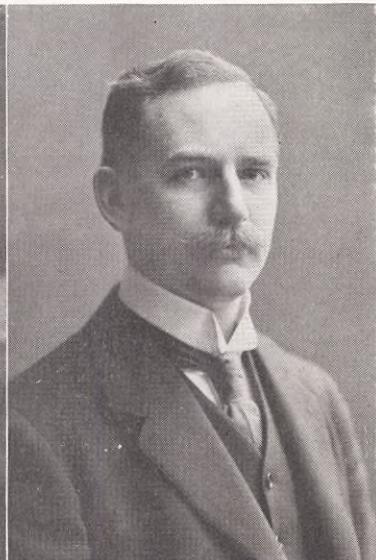
EN BEHJÄRTAD HANDLING AV KRONPRINS GUSTAV ADOLF.

C. G. WESTMAN
vid Nederländska Hovet.
Foto. Flodin, Stockholm.

FRIH. C. G. E. LÖWEN
hos Tjeckoslovakiska Republiken.
Efter porträtt.

A. F. WALLEMBERG
hos Amerikas Förenade Stater.
Foto. Floruan, Stockholm.

NYUTNÄMNDNA ENVOYES EXTRAORDINAIRES OCH MINISTRES PLENIPOTENTIAIRES:

Inom svenska diplomatien hava i dagarne ett antal viktiga utnämningar ägt rum.

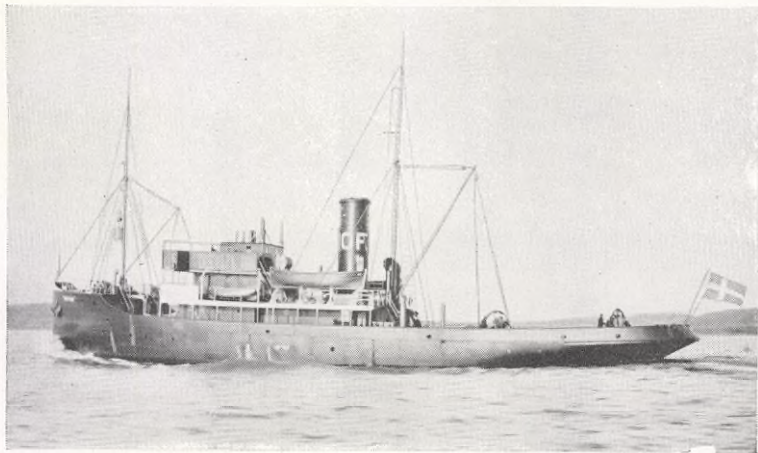
K. m:t har såfunda i konselj den 21 jan. dels på begäran entledigat envoyén C. F. af Klercker från hans befattning som minister i Bryssel och Haag samt utnämmt honom till envoyé i disponibilitet, dels ock utnämmt ministerresidenten C. G. E. Löwen att vara envoyé extraordinair och ministre plénipotentiaire hos tjeckoslovakiska republiken, ministre plénipotentiaire I. Danielsson att vara envoyé extraordinair och ministre plénipotentiaire i Madrid och Lissabon, t. f. chargé d'affaires vid beskickningen i Haag ministre plénipotentiaire G. F. N. von Dardel att vara envoyé extraordinair och ministre plénipotentiaire i Bryssel, ministern i Hålsingfors envoyén C. G. Westman att vara envoyé extraordinair och ministre plénipotentiaire i Haag, samt ryttmästaren i Skånska l. usarregementets reserv A. F. Wallenberg att vara envoyé extraordinair och ministre plénipotentiaire i Washington.

Minister Westman, född 1878 utnämndes efter att tidigare hava tjänstgjort i utrikesdepartementet och vid legationen i Kristiania 1913 till kansliråd och chef för utrikesdepartementets rättsavdelning. Under krigsåren ledamot av handelskommissionen deltog han som särskild delegerad i underhandlingarne i England. Efter att senare under första världskriget hava tjänstgjort som Sveriges ombud hos den borgerliga regeringen i Vasa utnämndes han efter krigets slut till svensk minister i Hålsingfors, men återkallades vid den schism, som utbröt mellan Sverige och Finland med anledning av åldningarne Sundboms och Björkmans häktning för högförräderi.

Forts. å sid. 299.

Efter fotografi
DEN AV SVENSKA RÖDA KORSET OCH "RÄDDA BARNEN" upprättade avdelningen av Folksanatoriet i Grimmstein (nära Wien) inviges av Sveriges minister i tysk-Österrike. Vi namnteckna 1. Socialministern dr Resch; 2. Vice borgmästaren i Wien Emmerling och 3. borgmästaren Reumann; 4. svenske envoyén Ewerlöf; 5. svenske konsuln Olofsson; 6. fröken Gerda Marcus från Stockholm; 7. österrikiske förbunds-presidenten Hainisch; 8. föreståndaren för Sanatoriet dr Romiger; 9. grevinnan Hamilton från Stockholm, R. K:s ombud. — Text å sid. 294.

Amatörfoto.

Kl. n. Bengt Silfverparre.

tiska utställningsstaden sommaren 1914. Den enda återstående byggnaden är nu kungliga paviljongen.

⊛
Göteborgs Bogserings A.-B:s nybyggda bärgningsfartyg "Fritiof", som utgått från A.-B. Götaverken i Göteborg, är nu efter lyckligt utförda provturet färdigt att upptaga sin verksamhet i de västkandinaviska farvattnen.

"Fritiof", som är större och kraftigare än såväl Neptuns som Switzers största

Vidst. bild: GÖTEBORGS BOGSE-
RINGS A.-B:s NYA BÄRGNINGS-
ÅNGARE "FRITIOF", utgången från
A.-B. Götaverken.

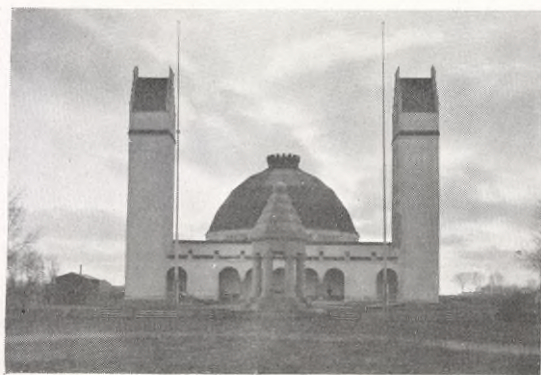

Foto. Jeppssen, Lindhamn.

Kl. n. Bengt Silfverparre.

BALTISKA UTSTÄLLNINGENS KONGRESSHALL nu under rivning.

Kongresshallen på Baltiska utställningsfältet vid Ma'mö står nu under rivning och delar därmed samma öde, som tidigare drabbat nästan alla de byggnader, vilka bildade de i vackra bal-

ÅNGTURBINFARTYGET "ATLANTIC" utgången från A.-B. Öresundsvarvet i Landskrona för "Det översöiske Compagnie" i Köpenhamn. — Foto. Appelkvist, Landskrona. — Kl. n. Bengt Silfverparre.

båtar. är i fråga om utrustningen Skandinavien's modäraste bärgningsfartyg. Det har en pumpkapacitet av 5,500 tons vatten i timmen och vincharne äro konstruerade för 10 tons lyft. Det är därjämte första bärgningsfartyg i världen som framdrives medels dieselmotorer. Dessa, som likaledes äro tillverkade vid Götaverken, utveckla sammanlagt 1,250 hkr. Dessutom finnas tre diesel-drivna dynamos om vardera 90 hkr för ålstrande av kraft till pumpar, hjälpmaskiner m. m. Motormaskineriet ger fartyget betydligt större aktionsradie än en ångare och möjliggör därjämte ögonblicklig avgång när bärgningshjälp påfallas.

⊛
Till bild å sid. 293.

Vid folksanatoriet i Grimmenstein, Österrike, öppnades den 23 jan. en av svenska Röda korset och föreningen Rädda barnen inrättad vårdavdelning. Vid öppningshögtidligheten, i vilken bl. a. förbunds-presidenten Hainisch, förbundsminister Resch och svenske ministern Ewerlöf deltog, gav den sistnämnde en kort historik över den svenska vårdavdelningens tillkomst, därvid meddelande att 435,000 svenska kronor insamlats i Sverige samt hänvisande till det betydande arbete prins Carl som chef för Röda korset samt fröken Gerda Marcus i samarbete med föreningen Rädda barnen ned'agt i företaget. Förbunds-presidenten Hainisch uttalade därefter till prins Carl och de svenska sammanslutningar, som bidragit till att anstalten kommit till stånd, ett varmt tack och utbrakte till sist ett leve för det svenska folket.

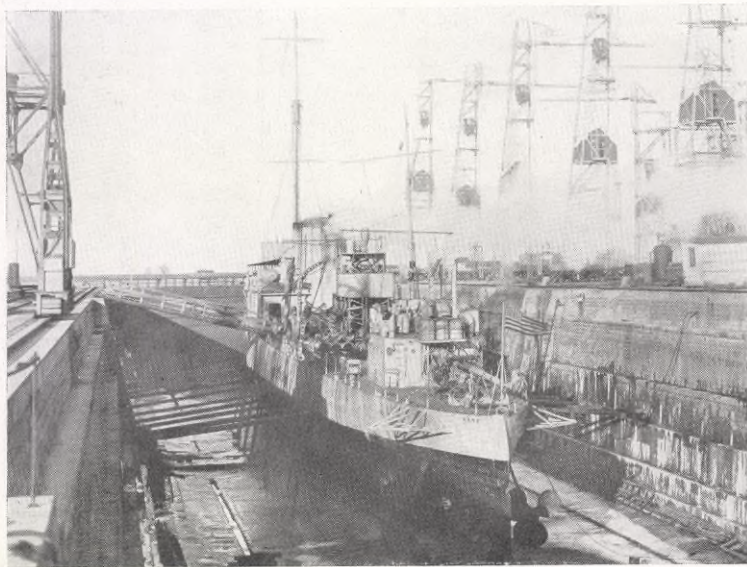

Foto. Appelkvist, Landskrona.

Kl. n. Bengt Silfverparre.

AMERIKANSKA HÖGSJÖJAGAREN "KANE" som en längre tid legat under reparation vid Öresundsvarvet, efter att ha stött på en mina. Lämnar varvet i dagarne.

MÅNSKEN I ROM.

FÖR HVAR 8 DAG AV NILS WILHELM LUNDH.

JAG har visserligen alltid gått en fotsbredd vid sidan om turistvägen och gärna ensam, men jag har heller aldrig varit med i den ömkansvärda kör av resenärer, som, så innerligt självgod, vid varje tillfälle förfasar sig över turister i allmänhet och som lägger huvudet på sned i mänluset vid varje ensam pinje och blir störd i sin dyrbart vaga lilla dröm av en medmänniska, som dristar sig att gå förbi med en röd bok i handen. Ja, jag har till och med visat mig rätt vänlig och uppmärksam mot den röda bokens innehavare — även i månsken — och har haft ett gott utbyte, ty man skall ju inte döma hunden efter håren. Och ändå gjorde jag mig till narr.

Då jag — efter att en veckas tid ha vandrat rätt ensam omkring i Rom i onådens år 1920 — erbjöds följa med ett sällskap landsmän och resenoviser för att se Kolosseum i månsken, svarade jag tvärt och nästan ohövligen nej. Jag blåste upp mig och sade:

— Jag har vandrat där många gånger, men aldrig i månsken! Jag vill inte se det i månsken, fast det tycks vara så nödvändigt, ja, det enda heliga för turisten! Jag kan se Rom utan att behöva skatta åt traditionen och kyssa Petri fot. Ja, ni tror egentligen alla på detta: "ingen har sett Rom, som inte kysst Petri fot!" Men den är ju så gott som bortkysst sedan århundraden både av turister och troende och på samma sätt är det med det berömda månskenet i Kolosseum. Det är utnött, mina herrar! Jag har sett andra, grekiska och romerska teatrar i månsken, Taormina t. ex., ja, den borde ni se. Men Kolosseum, förlåt, det bär mig emot!

Fullödigt struntprat alltså, och ändå sågo de goda människorna något skamsna ut då de i klump tropade i väg mot kvällen!

Roade den mig, denna plötsliga patos? Jag vet det inte själv. Kanske kom det från magen — vi hade på Continental till middagen fått en utmärkt langust, mina vätskor voro visserligen sunda, men det var kanske ändå just denna hummer, som ingav mig äckel för en högtidlig och lite sentimental vandring i klump uppe bland ruinerna. Så var jag alltså belåten med min egen fränhet som med en rätt nödvändig och bitter saft, och jag drog mig ensam ut på Via Nazionale och hamnade på nattkröken på en soffa helt nära springbrunnen vid *Piazza delle Terme*. Framför mig hade jag den halvcirkelformade kolonnaden, där gatusvalget mynnade ut.

Det myllrande folklivet kring en ensam stund, en stilla rök kring små vassa glimtar har alltid tilltalat mig. Jag satt alltså i godan ro med månskenet i ryggen och med gatuluset och livet framför mig ända tills det började tunnna av mot natten och restaurantens bord och stolar togos in och staplades upp under pelarvalven. Mitt framför mig på översta trappsteget i vrån satt en trasig kvinna djupt böjd över sitt lilla barn — så orörlig, att jag trodde hon sov. En god bit ifrån henne hukade sig en krigsinvalid med träbenen i kors och hans mössa stod bönfallande på sned ända nere vid första trappsteget — den skötte sig själv med sina soldostycken, men invaliden sneglade mot den sovande kvinnan med plirande rättögon. Nu voro de ensamma med sina drömmar därborta vid gatusvalget och det kilade som små råtor i mänluset, medan den gigantiska springbrunnen sorlade glasklart med de sista glimmande dropparna. Det var ett stilla nattens preludium.

Månskenet lyste över en liten barnföt, som stack fram ur trasorna i kvinnans knä, ett litet mjukt och levande ting för sig, värt att sökas av denna ljusa flod.

Och så kom jag naturligtvis att tänka på hemmet,

på hustru och barn därhemma, på den minsta lillas fot och på den älsta flickans förnumstiga frågor och svar från skolans första klass. Sannerligen hon var så stor nu, att far kunde börja tala rätt öppet med henne. Mänluset gled över axlarna och ner över mina händer. Skriva till henne! Ja, varför inte! Jag hade på mig allt som behövdes för ett litet brev, mänluset var starkt nog och skulle allt visa rätta vägen. Hon var säkert mogen för ett riktigt allvarligt brev.

Ledd av mänluset fällde jag många iaderliga visdomsord om mor och barn. Jag talade om den fattiga unga kvinnan, som satt och sov med sitt barn högst uppe på trappan, jag talade om världens köld, som ingenting förmår mot dessa två, så länge de ha värme kvar för varandra.

"Hon sitter framför mig i månskenet lutad över sitt lilla barn, vars nakna fot sticker fram bland trasorna. Den lyser som en liten amulett av ljus och ädel korall (fråga mor, vad amulett är!) Det är trasor och sophögar däruppe i vrån, där hon sitter, det vet jag, men i mänluset blir allt detta som ett under, som ett blommande snöbollsträd. — Ser du, mitt barn, i detta land är *modern* nästan något heligt, ty du vet nog, att här tillber man madonnan, modern och barnet. Den fattiga kvinnan med sitt barn däruppe på trappan vid Via Nazionale är dock mera madonnalik än alla de vackert målade madonnabilder jag sett i kyrkorna här och som ofta synas så stolta över sin sedan århundraden bortkyssta fot — ja, på många ställen har man fått sätta bronsfötter eller stövlar av järn på för att bevara resterna av de heliga bildernas fötter, men även metallen har blivit illa åtgången av alla de bönfällande läpparna eller rättare tidens tand — såsom i det lilla kapellet ute till katakomberna (fråga mor!)

"Ingen tillber ändå denna lilla fot här i månskenet. Ännu har den inte trampat jordens smuts, och, sannerligen, ingen kysser bort den. Den är dock som ett blommande litet under bland trasorna i mors knä, som en snödroppe, som varsamt lyfter på de vissna fjoljarslöven och nyfiket tittar fram — som visserligen kommer därefter från jorden, men som dock fått kallelsen ovanifrån. Ren och vit som en blomma är den, och modern får fritt, ostörd av de troende, drömma om dess väg i livet. Ja, modern! Jag har gått förbi henne ett par gånger men hade inte mod att störa hennes sömn med en gåva, ett offer, så ovärdslig syntes mig bilden. Jag hade dock ett mynt av purt guld, det enda äkta jag glömt kvar bland alla smutsiga slantar. Det hade jag tyst kunnat lägga i hennes knä. Men säkert skulle den benlöse soldaten från kriget, som sitter i närheten, ha hasat sig fram och tagit det vid tillfälle — han sneglar ofta dit bort, den benlöse med sina rättögon. Han ser lömsk ut, fast det ju är synd om honom, han kan kanske inte annat än hata den där lilla foten, som lyser i moderns knä, han måste väl bära hatet med sig till livets slut, fast han var utan skuld, och i hans gnällande bön om slanten ligger ingen tro på något blommande under. Han sneglar och skratrar och skrockar och skulle helt säkert roffa åt sig den pänning, som en barmhärtig kanske smusslar till den fattiga, tysta modern, fast han nog har mera mod att hålla sig framme, där slantar falla till elända. Han har sin soldatmössa framför träbenen längst nere på gatan och jag har hört det klinga vackert där, men hans egen barmhärtighet är nog bortskjuten i kriget".

Så där något uppstylat skrev jag i månskenet till mitt barn, så gott jag kunde — det var ju en debut! Jag hade nu det lilla brevet färdigt och posterade det.

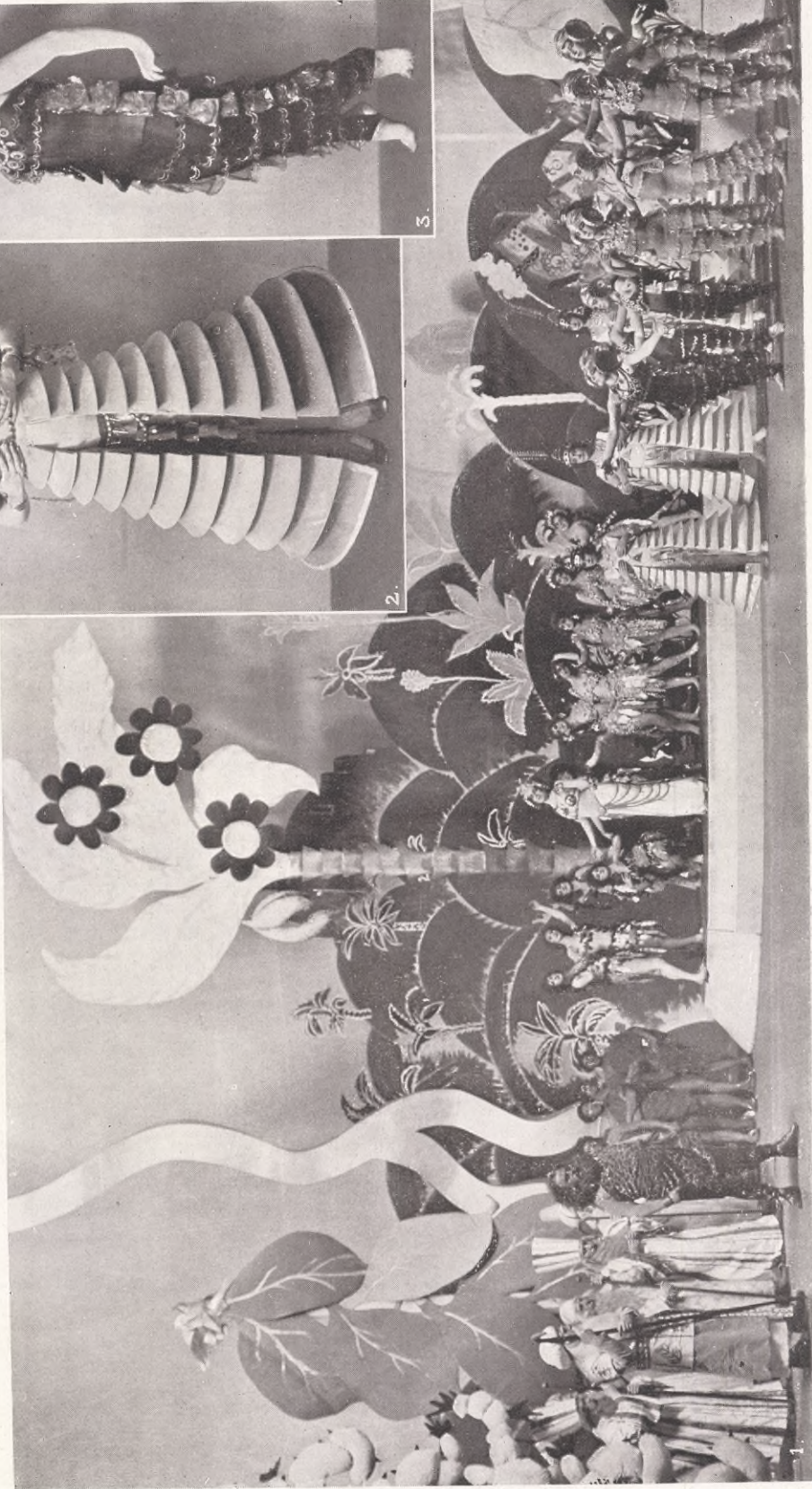
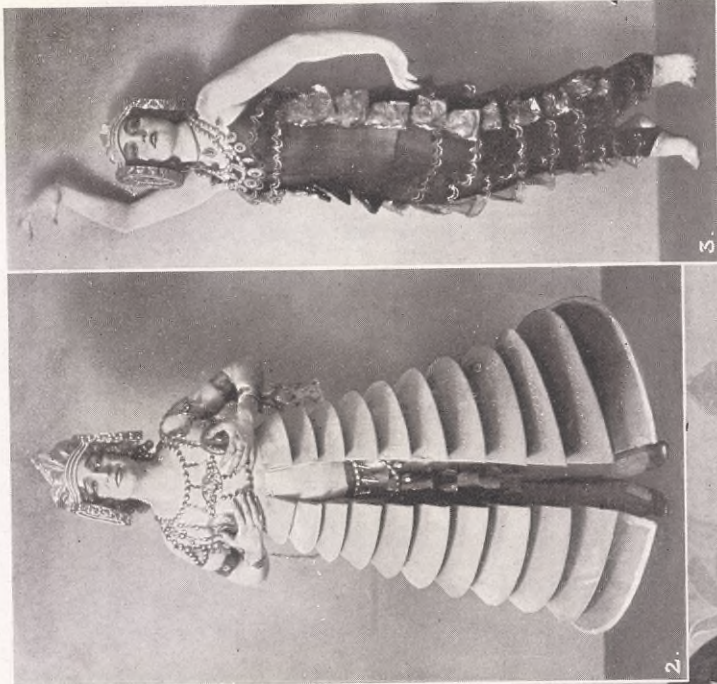
Där borta bakom knuten lyste en brevläda. Jag

Fortf. å sid. 299.

“SIMSON OCH DELILA” I ISAAC GRÜNEWALDS UPPSÄTTNING.

1. SCEN UR FÖRSTA AKTEN. *Framst t. v. herr David Stockman (Simson). 2. FRÖKEN SIGNE SCHILLANDER (Delila).* 3. FRÖKEN EBON STRANDIN. *Fotos Almqvist & Preinitz, Sthlm.* Klickat: GWA, ÖWP.

Det låg en alldeles särskild festlighet och förväntan över den publik, som till sista plats fyllde K. Teaterns salong när "Simson och Delila" i nyinstudering och med dekorationer av Isaac Grünewald den 28 januari gick över scene. Kvällen blev i ringa grad operans — intresset var på det mest betonade sätt koncentrerat kring den dekorativa inramningen. Redan när den ordinarie ridån först höjde sig och en annan blev synlig i matt mjukt siden med en bild av den heliga staden och allehanda figurer i övrigt gick ett sorl genom salongen och sedan hälsades varje ny scenförändring både med applåder, skraut, och t. o. m. hyssningar. Efter sista ridåfallet följde ett våldsamt bifall och inropningar av dekoratör och regissör, blandat med en och annan motdemonstration.

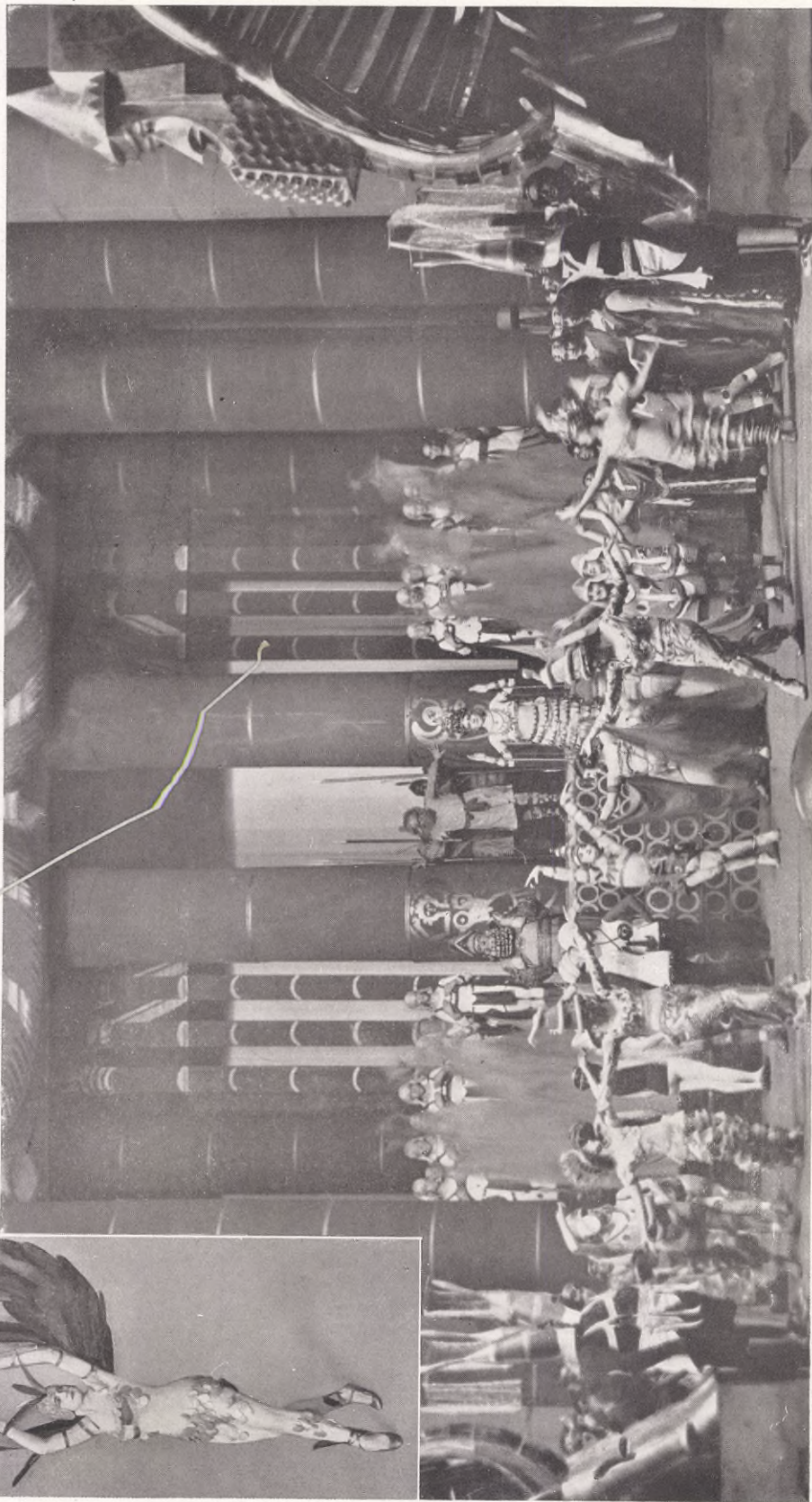
Ett starkt intryck av den nya konstens möjligheter och betydelse just ur teatersynpunkt gav i varje fall kvällen — men vart tog operan vägen i all denna våldsamma och lidelsefulla färgglädje. Saint-Saëns spröda och försynta verk försvann totalt, reducerades i varje fall till ett fämligen betydelselöst bihang till de granna lavlorva på scenen. Medgivas måste dock att första aktens sista tablå med dess verkliga underbart vackra trädgård, andra aktens klipp-landskap och scenen med kvarnhjulet samtliga väl ansåto sig till musikens

anda. Signe Schillander uppbar Deillas parti och var nog den av de u. der kvällen uppträdande som såväl dramatisk som sångligt bäst skilde sig från sin uppgift. Herr Stockman som Simson saknade måhända något av det elementära hos denna gestalt men glädde genom sin lyriskt vackra sång. Direktör Adolf Wiklund ledde förfjänstullt orkestrern. För regien svarade med känd förmåga hr Harald André.

Föreställningen öfvervars av konungen och hertigparet av Västergötland.

SLUTSCENEN. T. v. FRU LISA STEIER. — (Fotos. Almborg & Preintz, Sthlm).

Kvällen. Kem. A.-B. Bengt. Sjöföreläsare, Sthlm.—Gbg.

Öfver fotografier.

Kliché: Götz, Öbg.

KONUNG KONSTANTIN MED DET UNGA BRÜDPARET, DOTTERN PRINCESSAN HELENA OCH KRONPRINS CAROL AV RUMÄNIEN.

Vidst. bild.
SENATOR
FRASSATI,
ITALIENS NYA
SÄNDEBUD
HOS REPUBLI-
KEN TYSK-
LAND.

Nedanst. bild.
EXCELLENS
HIOKI, JAPANS
NYA SÄNDE-
BUD HOS
REPUBLIKEN
TYSKLAND.

Rumänska kronprinsen Carol har i dagarne firat förmäling med prinsessan Helena av Grekland. Bröllopet ägde rum i Athen.

Prins Carol, äldste son till konung Ferdinand och hans gemål Marie, född prinsessa av Storbritannien och Irland, är född 1893, och hans brud, som är dotter till konung Konstantin och hans gemål Sophie, f. prinsessa av Preussen, fyller i april 25 år. Den ingångna förbindelsen tillmätes stor politisk betydelse såsom ett föreningsband även mellan de rumänska och grekiska folken.

Öfver fotografier.

Öfver fotografier.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfverparre, Stilm-Öbg.

SENASTE PORTRÄTT FRÅN GREKISKA KONUNGAFAMILJEN. T. v. Prins Andreas med gemål, född prinsessa Alice av Battenberg. T. h. Prins Christophorus med gemål, prinsessan Anastasia. Prinsessan var änka efter den amerikanske tennkungen Leeds och bekant som "dollarprinsessa". Båda prinsarna äro bröder till konung Konstantin.

Forts. fr. sid. 295.

gick dit och stod nu strax bakom kvinnan, endast ett par av pelarna skymde för. Just som jag sakta skulle släppa ner brevet i lådan — jag höll om bleckskärmen för att den ej skulle skramla och väcka henne, hörde jag följande samtal:

— Ecco, Maria, nu går vi väl hemåt!

Det var invaliden, som hasat sig fram till henne.

Det var tyst en stund. Jag höll ännu i locket.

— Ge mej en lira, så jag kan få till en vermut, innan det stänges, Maria!

— Tror du, Enrico, tror du! skrek en gäll kvinno-röst. Tror du, din stackare där, jag, som inte fått en lira på hela kvällen

— Du fick ju femtio lire i går i ett kap, Maria, och de fem lire, som jag tigt ihop i dag, har jag lagt ut för maccaronin.

— Man kan behöva spara också, när man har en stackare som du till man.

— Spara! Du har fått mera än femtio de flesta dagar och jag kan aldrig få mera än soldostycken, jag, som är ur leken. Jag har väl ändå fått bära det tyngsta för oss alla!

— Ja, gnälla kan du dagen i ända! Kvinnan skrat-tade gällt: Och vad fick du för att bära?

— Jag gjorde ändå min plikt. Och för friheten får man väl lära sig gnälla också, ty det går ju inte för en karl att dra sig fram med att tiga still. Du har det bra du. Du slipper gnälla. En lira kan du väl unna mig, som är far till barnet!

Det sista sade han kanske lite för klämmigt för att det skulle verka fullt trovärdigt. Jag stod och lyssnade och kände en stilla beundran för den höga kultur som numera präglar tiggeriet. Jag höll brevet i handen och kände mig som ett barn i första klassen.

— Ja visst, ja visst, men nu är det väl jag, som bestämmer, för du har väl ändå inte fött och försörjt det, när du låg därute.

— Nej, fött det — hans röst lät skamsen — men nog gjorde jag mitt bästa och sände pengar!

— Vad förslög det, när jag har min gamla mor också!

— Ja, karingen, ja!

— Du skulle skämmas att tala så om min mor. Vad vet du, hur en mor kan känna! Att stå ensam!

— Ja, det slapp jag förstås. Och det är väl ändå en tröst, att jag inte föll ensam heller!

— Alltid skojar du. Det har du mage till!

— Ja, den behöll jag, och den knorrar ju ibland.

— Ge dig i väg hem då och sätt på maccaronerna, skrek hon.

— Du har väl brått om du också! Så du får komma hem och klä dej! Jo, jo, fin kan du nog göra dig så här dags!

Barnet jämrade sig vid kvinnans gälla skratt.

— Ska jag inte få dansa för att min man har träben.

— Tyst, du väcker barnet!

— Nå, det blir väl *min* sak! Jag vet nog den som jämrar sig värre!

— Ja, hade du talat till mig på det viset på den tiden jag var ålfiskare och tog bra med pengar ur Tibern, så skulle jag... Jag kunde klämma om det, som var halt och slingrigt.

Kvinnan slog upp ett gapskratt.

— Ja, nu är jag trött på alltihop, och vill bara vara glad, förstår du! — tillade han saktmodigt.

Barnet snyftade.

— Får jag hålla det, Maria!

— Nej, tyst, de kunna se oss tillsammans och då bli vi bortkörda från den här platsen!

— Ja, ja, den är ju nästan lika god som ålfisket — för dej åtminstone! Ja, jag går väl!

Träbenet klampade förbi mig och strax efter kom modern med barnet. Hon såg på mig med stora mörka ögon — jag hade ännu brevet i handen. I hennes blick låg mänskensnatten med sitt trol-

ska spel. Men jag tänkte också på havets djup och på den taggiga langusten, som sakta kröp baklänges därnere bland ål och yngel av varje slag. Och ändå kände jag ingen slags besvikelse över att i månljuset ha kommit på "madonnans" lilla hemlighet. Berodde det kanske på, att i månljuset och på havets botten alla skarpa konturer dock framstå mjuka eller med en försonande glans i det vandrande silverglitteret. Skulle jag kanske stava mig fram och visa henne guldmyntet, som hon gått miste om, då hon som madonna gjort sig lite för ovärldslig? Och så låta myntet försvinna igen i min ficka! Nej, jag kände mig nästan glad över att åter stå på jorden, och månen var nu på nedgående. Jag hade ett enda guldmynt i min ficka bland alla de smutsiga, rivna liresedlarna med sin låga dagskurs. Jag var nog rätt glad över, att jag inte offrat detta enda guldmynt på hennes altare nyss, ja, att jag funnit henne så ovärldslig — jag hade länge bevarat detta mynt med en viss girighet också för att ha något vackert och lödligt att ta på mitt bland denna världens trasor och vissna fjolårsblad. Och den lilla foten, som stuckit fram som en snödropp, den kunde dock inte bringa någon tro på fall!

Ja, jag tog om denna lilla fot, då modern gick förbi, och hon log mot mig. Det var ett vackert leende, om det också endast var som en fjärran avspiegling av solens varma glans, och jag lät ett par trasiga liresedlar falla i hennes hand — för mänskenets skull! Så gick hon efter ett silverklart: *felice notte!* och jag stod där med brevet och all min faderliga visdom. Det fanns ju ändå en glimt av oförfalskat mänsken i detta brev, tänkte jag, samma mänsken med sitt ilande glitter, som ändå följt och tagit mig fången fast jag högmodigt undflydde dess stora spel på Kolosseum i kväll.

Jag lät brevet glida ned i lådan men höll lite skamsen i locket för att det inte skulle väsnas för mycket.

Forts. fr. sid. 292.

komma i förbindelse med närmaste polisstation för att anmäla vad som passerat. Då detta misslyckades begav han sig till fots till Katarina polisstation samt tillsåg att sjömannen därifrån blev omhändertagen och försedd med varma kläder.

En ganska lustig episod kan förtjäna nämnas i samband med den ovanliga händelsen. När kronprinsen skulle avlägsna sig från kaféet utan att tänka på telefon, som varit mest till hinder, blev han, tydligen fullkomligt oigenkänd, krävd på avgiften för samtalet av den nitiska servitrisen. Den för detta näringsställe främmande gästen lämnade med sitt vänliga leende avgiften, varefter han avlägsnade sig för att personligen sätta sig i förbindelse med polisen. Den i övrigt icke alltför märkliga episoden har allestädes väckt sympati och relaterats som ett bidrag till kännedomen om den unge populära furstens flärd-fria och folkliga läggning.

Forts. fr. sid. 293.

Envoyéen frih. Löwen, förste innehavaren av den nyinrättade svenska sändebudsposten hos tjeckoslovakiska republiken, är född 1868. Ministerresident hos argentinska republiken 1910—1918. Återvändande han sistränad, där till Sverige och stod sedan i disponibilitet samt utsändes förlidet år till Island för att undersöka förutsättningarna för en svensk representation där.

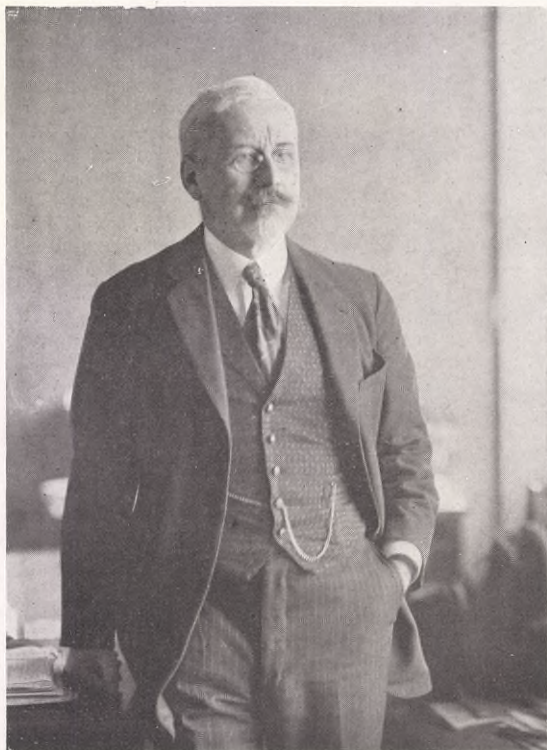
Den nye svenske ministern i Förenta staterna, verkställande direktören i Vifsta varvs A. B. *ryttmästare Wallenberg* är inom vår diplomati ett fullständigt nytt namn, men känt inom vår affärs- och industrivärld, där W. hittills varit verksam, och där det har den bästa klang. Minister W. är född 1874.

I fråga om *envoyéen Danielsson* hänvisa vi till nr. 14 där porträtt med tillhörande data återfinnes.

Envoyéen von Dardel, som är född 1882, inträdde i utrikesdepartementets tjänst 1905 och utnämndes efter tjänstgöring därinom samt vid olika beskickningar 1919 till t. f. *chargé d'affaires* och extra förste legationssekreterare i Haag. Han har vidare varit delegerad i det skandinaviska samarbetet rörande ekonomiska intressen i vissa krigförande länder.

INTERNATIONELLA BYRÅN FÖR MÅTT OCH VIKT

FÖR H. 8. D. AV PROFESSOR GÖSTA BODMAN.

Efter fotografen

Kliché: Göts, Ghg.

CHARLES EDOUARD GUILLAUME, Nobelpristagare i fysik 1920. Direktör för Internationella Byrån för mått och vikt.

1920 års Nobelpris i fysik utdelades som bekant till fransmannen Charles Edouard Guillaume. Född i Schweiz, kom han vid 23 års ålder på en studieresa över till Frankrike med avsikt att vistas därstädes blott ett fåtal månader. Men studiebesöket blev i själva verket avsevärt långvarigare, än ämnat var. I 37 år har han nu vistats i Frankrike och sedan 20 år

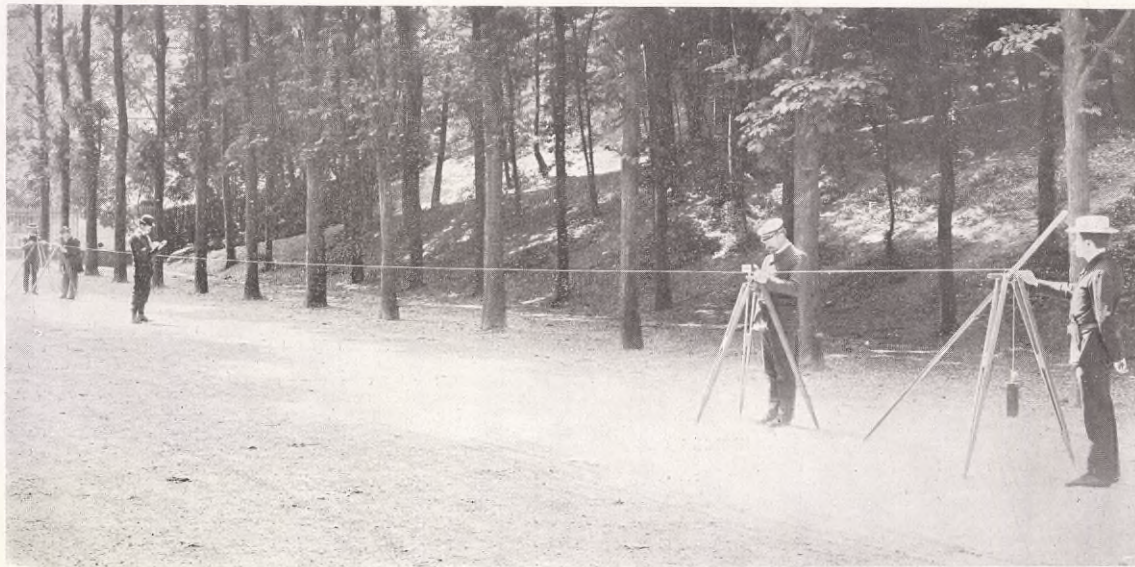
Efter fotografen

Kliché: Göts, Ghg.

EN INVAR-TRÅD FÖR GEODETISKT BRUK KONTROLLERAS I BYRÅNS KÄLLARE.

tillbaka är han chef för *Bureau international des Poids et Mesures* utanför Paris, denna betydelsefulla institution, där världens enheter för längd och vikt förvaras och där varje land får sina riksklikare, sin riksmeter och sitt rikskilogram, noggrant jämförda med de i Breteuil deponerade internationella enheterna.

Forts. å sid. 303.

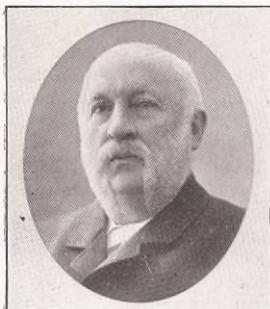

Efter fotografen

Kliché: Göts Ritbyrå & Klichéanstalt, Ghg.

UPPMÄTNING AV EN BAS MED TILLHJÄLP AV INVARTRÅD SOM LÄNGDMÅTT.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

M. K. LÖWEGREN.
F. d. Professor. — Lund.
85 år 5 febr.*

L. A. V. NORLÉN.
Prost. Kyrkoherde. — Nöbbele.
75 år 4 febr.*

G. S. H. VON SCHÉELE.
Apotekare. — Stockholm.
60 år 8 febr.

G. F. BISSMARK.
Borgmästare. — Halmstad.
50 år 7 febr.*

F. A. SKJÖLDEBRAND.
Brukspatron. — Sjöfje.
70 år 5 febr.*

A. R. OHLSON.
Bruksägare. — Gisslarbo.
70 år 28 jan.*

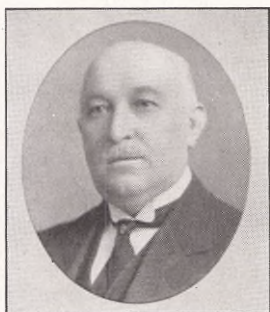
A. L. SAMELSON.
Bankdirektör. — Ellös.
70 år 28 jan.*

O. E. R. SNELLMAN.
Bankdirektör. — Stockholm.
50 år 10 febr.*

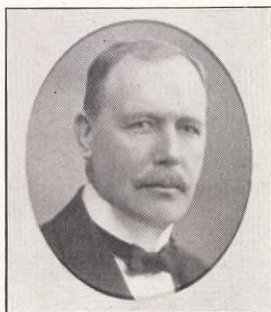
P. A. WELIN.
Direktör. — Stockholm.
60 år 10 febr.*

S. F. LAGERHOLM.
Chefsintendent. — Karlskrona.
55 år 8 febr.*

H. ROSMAN.
Fil. Dr. Handelskamm. sek. — Stockholm.
50 år 1 febr.*

E. R. LINDSTRÖM.
Telegrafkommissarie. — Örn-
sköldsvik. 50 år 7 febr.*

J. O. U. GRÖNVALL †.
Överfyringeniör. — Stockholm.
F. 1864. † 19 jan.*

H. PIIL †.
Fotograf. — Hässleholm.
F. 1876. † 26 jan.*

Klöd: Kem. A.-B. Bengt Sjöfversparre, Sthlm—Cbg.

MICHAEL KOLMODIN (KARL) LÖWEGREN. Stud. 56, med. lic. 64 med dr 68, fil. hed.-dr o. med. jub.-dr i Lund 18. Doc. i kir. o. oftalmol i Lund 67, adj. i samma ämnen 67—83, e. o. prof. i ophthalmiatrik 83—04 läsk v. länsläsar. i Lund 68 04. Överläk. v. dess oftalmolog. avd. 01—04 Vetenskapl. förf. Led. av Fysiograf. sällsk.

VIKTOR NORLÉN. Stud. 66, prästv. 69, past.-ex. 80, kyrkoh. i Nottebäck 85, i Nöbbele sdn 98, kontr.-prost i Konga 15—20. På sin tid ordf i komm.-st. o. led. av sparb. styr.

GEORG BISSMARK. Stud. 89, jur. kand 95, e. o. not. i Skån. hovr. s. å., stadsfogde i Halmstad 1900, rådm. 08, borgmäst. sdn 18 V. aud. v. Hall. reg. 03—06, aud 06—15, v. krigsd. sdn 16. Ordf. i hamnstyr. 11—21, i hälsov.-nmd 16—21, v. ordf. i byggn.-styr. 16—21. Ordf. i styr. f. sparb. 16—21, v. ordf. i styr. f. Riksb. avd.-kont. 12, styr. led. i a.-b. Göteborg. banks avd.-kont. 17—21. Styr.-led. i Halmstad—Bolmens järnv. a.-b.

FREDRIK SKJÖLDEBRAND. Genomg. elem.-, hand.- o. lantbr.-skolor. Ägare av Odensviks egend. 73—77, Kungskogs hyta 88—98 o. Kroksta säteri 1900—07. Disp. o. styr.-ordf. i Heilekis a.-b. 77—92. I Väners seglat.-styr.: led. 79, v. ordf. 81, ordf 1900, nu dess ordf. o. verkst. dir. På sin tid led. av Skarab. o. Värm. l. husrållin.-sällsk. förvaltn.-utsk., v. ordf. el. ordf. i deras nötboskaps prem.-nmdr.; ordf. i komm.-nmdr. nämndeman m. m., v. ordf. i Skara—Kinekulle o. Marjestad—Kinekulle järnv. a.-b. Styr.-led. i Verm. e. banks avd.-kontor i Sjöfje.

ANTON OHLSON. Utg. fr. Teknolog. inst. 75, disp. v. Riddarhytte a.-b. 79—19; under många år styr.-led. o. verkst. dir. f. Utte.sberg—Riddarhyttans järnv.

ABRAHAM SAMELSON. Handl. i Tallebord å Orust 83—92, i Ellös 92—17. Led. av styr. f. Orusts Lån- o. Sparkassa 05, senare dess v. ordf.; vid uppg. i Göteborgs hand.-bank 16 dess direktör. Ordf. i Ellös munic.

Fru Clara Lachmann, framlidne godsägare Jacob Lachmanns på Charlottenlund vid Ystad efterlämnade maka, som för någon tid sedan avsmnade, har donerat en betydande del av sin till 7½ mill. kr. uppgående kvarlätenskap till olika institutioner. Av det samlade donationsbeloppet 1,485,000 kr. skall största delen eller en mill. kr. avsättas till en fond med ändamål att främja ett av den bortgångnas varmaste intressen i livet, den skandinaviska samhörighetskanslans stärkande. Fonden skall förvaltas av en styrelse med lika många svenska och danska medlemmar. Styrelsen väljes så snart planen för den blivande verksamheten hunnit utarbetas av dödsboets exekutor häradshövding Otto Mannheimer i Göteborg.

Fru Clara Lachmann var dotter till en dansk köpman, grosshandlanden Michael Meyer. Hennes make Jacob Lachmann drev först en engrosaffär i kolonialvaror i

Efter porträtt. CLARA LACHMANN. F. 1864. † 10 aug. 1920. Har i efterlämnat testamente instiftat donationer till belopp av en och en halv million kronor.

Köpenhamn, men överflyttade sedan till Sverige och blev här ägare till Ystads sockerfabrik, vilken under hans ledning utvecklades till ett företag av stor betydelse. Sedan fabriken uppgått i Svenska sockerfabrikernas sammanslutning levde den förre ägaren som privatman på sitt gods Charlottenlund vid Ystad, där hans maka efter hans tidiga frånfälle alltjämt kvarstannade. Den stora egendomen med sitt vackra slott, uppfört under den tid godset var i Posseskas ättens ägo har nu övergått till de framtidnas son Johan Lachmann.

Det Lachmannska namnet är redan tidigare knutet till ett flertal betydande donationer för kulturella och filantropiska ändamål.

INNEHÅLL: Medicinalrådet dr Gustaf Kjerrulf (biografi o. helsid-portr.) — Kronprinsen räddar en drunknande. — Sveriges beskickningar. — Simson och Delila på K. teatern. — Porträtt o. bild till dagskrönikan. — Veckans porträttgalleri. — Männsken i Rom. Novell av Nils Wilhelm Lund.

st. 15 år; led. av komm.-fullm. Styr.-led. i Bohusl. köpmäns ömsesid. försäkr.-bol. sdn 13. v. ordf. i styr. f. Orusts köpm.-fören. EMIL SNELLMAN. Stud. 89, fil. kand. 92, ti.-man i Västerb. e. bank s. å., dir. v. kont. i Umeå 07-08, kassadir. i Norrl.-banken i Stockh. 11, v. verkst. dir. där 12, dir. i Stockh. hand.-bank 17.

PER WELIN. Sjökapit.-ex. 88, chef f. Sjömanshemmet i Göteborg. 98-05; chef f. Nord. red. a.-b. där 99-05, chef f. Rederi a.-b. Luleå-Ofoten i Stockh. 05-16, vilket sistn. är uppg. i Trafik a.-b. Grängesberg-Oxelösund; sdn dess chef f. sistn. bolags rederiävd. Led. av kom.-fullm. på Lidingsön 10-11; led. av Lokkommittén, på sin tid led. av Sjöfartskomm. Tidigare ordf. i styr. f. Göteborg. fartygsbefälh.-fören (hedersled.), samt led. av styr. f. Naut. fören. där. Styr.-led. i Norrl.-äng. ass.-fören., Härnösand, Sjöförsäkr. a.-b. Gauthiod, Göteborg. A.-B. Welin, där.

FOLKE LAGERHOLM. Stud. 85, e. o. kammarskr. v. Flott. station i Karlskrona s. å., ord. 91, marinintend. av 2 gr. v. marinintend.-kåren i Stockh. 04, förste marinintend. 16, chefsintend. v. Flott. stat. i Karlskrona sdn 20.

HOLGER ROSMAN. Fil. dr 97, tj.-man i Riksarkivet o. Kommerskoll. 97-07, sekr. v. hand.-kamm. i Gävle 07-10, sdn sistn. är sekr. v. Stockh. hand.-kamm. samt Hand.-högsk. dir. Del. v. kammarskr. ordn. 98-05, statist. h. hand.- o. sjöf.-komm. 98-1900; h. tulltaxekomm. 06-08; sekr. i personhist.-samt. 03-07, red. f. dess tidskr. 04-06; grund. Sv. arkivbyrå 04. Utg. ett flert. skr.

RICHARD LINDSTRÖM. Stud. 89, elev v. Telegrafv. 91, ass. i Halmstad 96, kommiss. 4 kl. 02, av 2 kl. i Örnsköldsvik sdn 20.

UNO GRÖNVALL †. Avg.-ex. fr. Tekn. högsk. M. 86, verk. v. Atterlings mek. verkst. i Örebro s. å., förestånd. 87, anläde Palmgrens metallfabr. i Norrk. 87-88, förestånd. f. Uddeholms a.-b. mek. verkst. i Hagfors 88, f. Udins metallfabr. i Stockh. 89; bitr. ing. v. Lotsverkets byggn.-arb. 90, f. fynding. v. Lotsstyr. 91, ord. 94, överfyringentör o. chef f. fyring.-kont. samt led. av Lotsstyr. sdn 08. Reger. omb. v. flera kongr. i utl. På sin tid komm.-fullm. i Djursholm. därefter stadsfullm. därst., led. av landstinget.

HERMAN PIIL †. Stud. efter avslutad skolgång fotografi h. sin fader i Lund samt etabl. senare egna atelierer i Kristianstad o. Höör samt sdn tjugo år i Hässeholm. Led. av Hässeholms stadsfullm., styr. f. Høholms plant.- o. försök.-fören.

VILHELM STENHAMMAR 50 ÅR.

Till bild å sid. 291.

Vilhelm Stenhammar fyller den 7 februari 50 år. Hans ställning i svenskt musikliv är enastående. Både som dirigent, pianist och tonsättare har han en plats för sig. Och i kraft av universaliteten i sin begåvning har han på vart och ett av dessa områden givit något ovanligt, något som ingen annan kunnat göra honom efter.

Som dirigent, dels i Stockholm, dels i Göteborg, där han under de senaste tretton åren varit symfoniorkesterns ledare, har han förmedlat en repertoar, som omfattar musiklitteraturens alla stora mästerverk, från Bach och Händel till moderna mästare såsom Sibelius och Carl Nielsen, Max Reger och Gustav Mahler. Söker man fånga det som är karakteristiskt för hans dirigentskap, kommer man till sist att stanna vid det

på en gång enkla och personligt besjälade i hans tolkning av andras verk. Det har icke varit elegansen eller den klangliga skönheten i utförandet, som fångat djupast, utan finheten och ursprungligheten i själva stämningensanslaget.

Detsamma gäller i stort om pianisten Stenhammar. Han har knappast något fascinerande, tekniken, ja själva instrumentet är honom något relativt oviktigt, ej mål utan allenast medlet att ge liv åt musiken. Men hans fina och ädla uppfattning av tonsättarnes idéer har återverkat på hans teknik och drivit upp hans schatteringskonst till sällsynt höjd. Som tolkare av Beethovens sista sonater och Mozarts pianokonserter står han i främsta ledet av nutidens pianister. Och i enlighet med hela sin läggning är han en ypperlig kammarmusikspelar.

Tonsättaren Vilhelm Stenhammar har kanske litet vanskligare att bli i egentlig mening populär. Hans förfinaade, aristokratiskt tillbakadragna musikernatur skyr även på detta område det som ligger på allfarsvägen. Hans tonspråk är i grunden mycket enkelt, men det finns ingen svensk musik så känslig och uttrycksfull i alla harmoniska och melodiska valörer som Stenhammars. Det patetiska och högröstade ligger honom fjärran. Han talar lågmält och stilla till ett fåtals förfinaade mottaglighet.

Det är säkert ingen överdrift att beteckna Stenhammar som vår tids störste svenske musiker. Både mångsidigheten, den personliga egenarten och den klara mognaden i hans konst berättiga därtill.

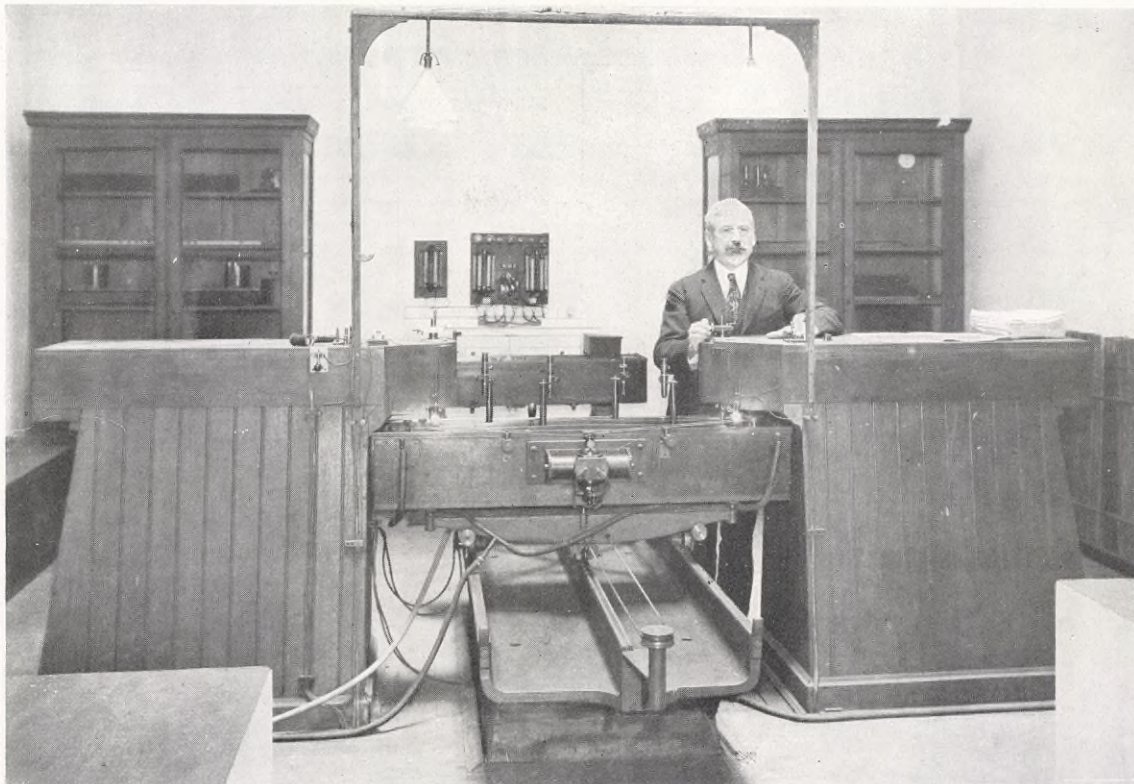
Till bild å sid. 304.

De allierade makternas ministerkonferens, vilken sammankallats till Paris, tog sin början den 24 jan. i Ursalen i franska utrikesdepartementet.

Konferensen, till vilken ententeländernas präss knutit högt spända förhoppningar i fråga om ernäendet av slutgiltiga, fredsutvecklingen främjande resultat, började under de bästa auspicer och — genom det hjärtliga mötet mellan Lloyd George och Briand — med starkt framhävande av det goda samförståndet mellan England och Frankrike.

Den sålunda manifesterade enigheten utsattes dock under förhandlingarna, genom uppstående meningsskilligheter, för hård påfrestning. De starka divergenserna mellan fransk och engelsk uppfattning kommo genast till synes, när den tyska avrustningsfrågan som första punkt på arbetsprogrammet upptogs till behandling. Den franska delegationen fordrade att Tyskland ofördröjligen ge-

Forts. å sid. 304.

Efter fotografi
Forts. fr. sid. 300.

GUILLAUME VID APPARATUREN AV ENHETSMETERN.

Kliché: Goës Ritzbrå & Klichéanstalt, Gbg.

Det ligger i sakens natur, att det ur vetenskaplig synpunkt är av största vikt, att arbetena vid en dylik institution skötas med den allra största tänkbara precision och noggrannhet.

Att emellertid föreståndareskapet för byrån i och för sig icke kunnat vara nog för utdelandet av Nobelpriset till Guillaume är ju uppenbart. Priset torde väl vara att betrakta närmast som belöning för en uppfinning eller upptäckt, som Guillaume gjort i samband med sina dagliga arbeten vid byrån och som visat sig få en mycket stor räckvidd.

Bland de största svårigheter, som möter den fysikaliska precisionsmätningen i dess högsta potens, är att beräkna de fel, som vidlåda mätningar och resultaten på den grund, att alla kroppars längd och volym, ja även vikt ändras, så snart temperaturen hos kroppen ändras.

Genom ingående undersökningar över växlande

legeringar innehållande stål och nickel har Guillaume lyckats få fram ett metallmaterial, för vilket den s. k. utvidningskoefficienten är noll, d. v. s. en legering vars längd, volym och vikt hålla sig konstanta, även om temperaturen växlar. Legeringen i fråga har Guillaume kallat *Invar*, en förkortning av det franska *invariable*, oföränderlig. Sin största betydelse har legeringen fått dels vid geodetiska arbeten, dels vid urfabrikationen. Den första tillämpningen har slagit igenom praktiskt taget över hela världen, där man tillämpar den Jäderinska mätningemetoden.

Med den senare praktiska tillämpningen kan Guillaume sägas hava i viss mån lämnat sin arbetstribut till sitt egentliga fädernesland, Schweiz, urfabrikationens land par préférence.

Sina sista arbeten har Guillaume ägnat åt framställandet av ett metallmaterial med konstant elasticitet. Genom lämplig kombination av metallerna järn, nickel och krom har han även nått detta mål. Genom användandet av en sådan legering, vilken han kallar "Elinvar" hoppas han, att man skall kunna på ett framgångsrikt sätt ersätta det hittills gällande kompensations-systemet vid kronometrar.

*

Vi ha nyligen kommit i förbindelse med en utländsk korrespondent-fotograf med nyuppfinnningar och föreltelser inom särskilt den fysiska vetenskapen av intresse för en vidare allmänhet som specialitet. Att ur det riktliga material vi komma att förfoga över göra urval med hänsyn till våra svenska läsare samt tillfoga textbeskrifningar ha vi lyckats förvärva professor Gösta Bodmans vid Chalmers Tekniska läroanstalt sakkunniga och intresserade biträde.

Efter fotografier.

INTERNATIONELLA BYRÅN FÖR MÅTT OCH VIKT I BRETEUIL UTANFÖR PARIS.

Kliché: Goës, Gbg.

ALLIERAD MINISTERKONFERENS I PARIS.

"DET FÖRSTA MÖTET — — —". Englands premiärminister Lloyd George och Franske Konseljpresidenten Aristide Briand mötas första gången som regeringschefer vid den förstnämndes ankomst till Paris i och för de utomordentligt viktiga förhandlingarna därstädes. — Efter fotografi. — Klische: Goës Ritbyrå & Klischeéanstalt, Gbg.

Forts. fr. sid. 302.

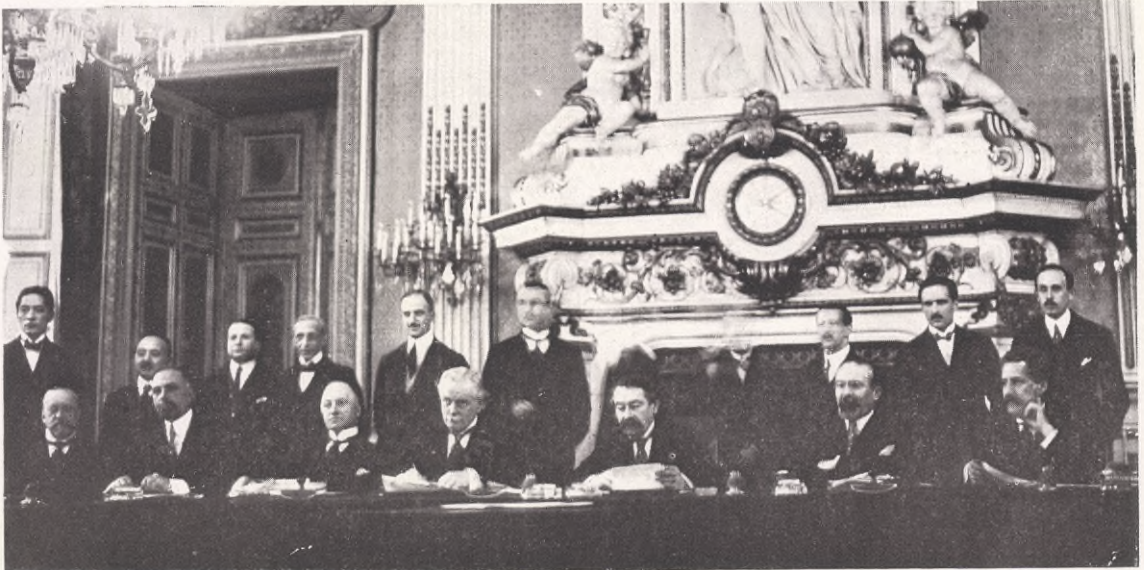
nom kraftåtgärder skulle tvingas till avvärpning, under det att den engelska delegationen ansåg att Tyskland oorde tillerkännas förnyad respit. Sedan frågan underkastats förnyad prövning av de militära experterna enades konferensen om ett beslut att avvärpningen skall vara stuförd den 31 juli.

Mest dock i skadeståndspröva syntes de franska och engelska synpunkterna stå i skarp motsats till varandra. Den franske finansministern Paul Doumer framställde krav på att Tyskland i krigsskadeersättning till de allierade makterna skulle utbetala 12 mill. guldmärk årligen under 44 år. Förslaget möttes med ogillande av den engelska delegationen och Lloyd George förklarade att England icke komme att giva vika för de omedgörliga franska kraven utan önskade få skadeståndssumman begränsad och slutgiltigt fixerad. Den hotande brytningen avvärdades dock därigenom, att konferensen efter nya överläggningar antog en kompromisslösning, enligt vilken Tyskland skall betala 226 milliarder i guld med årliga, successivt stigande avbetalningar. Under amorteringstiden, 42 år, skall Tyskland jämväl till de allierade makterna betala en värdeskatt av 12 proc. på hela sin export. Denna tullavgift avlägsnar hotet från den tyska konkurrensen, vilken är farlig för den övriga världen på grund av Tysklands låga valuta.

I den grekisk-turkiska frågan har konferensen icke kommit till något positivt resultat, i det att Frankrike fordrar en revidering till Turkiets förmån av Sevresfördraget under det att England kräver att fördraget skall bestå. Frågan har hänskjutits till högsta rådets Londonkonferens i febr vid vilken jämväl de turkiska och grekiska regeringarne efter inbjudan komma att vara representerade.

I den fjärde stora frågan som pariskonferensen haft till behandling, Österrikes finansiella återupprättande, antogs ett franskt förslag om bildandet av ett finansiellt syndikat, som skall bereda Österrike nödigt ekonomiskt stöd. Ententen avstår därjämte från alla fordringar på Österrike i fråga om skadestånd och ockupationsersättning.

Slutligen enades konferensen om att inbjuda befullmäktigade för tyska riksregeringen till London i febr. för att där sammanträffa med ententemakternas representanter.

— Fotografi.

Klische: Goës Ritbyrå & Klischeéanstalt, Gbg.

FÖRSTA KONFERENSA I PARIS, Fr. v. greve Bonin-Longare och greve Sforza (Italiens ambassadör i Paris och dess utrikesminister), lord Curzon och mr Lloyd George (Englands utrikesminister och dess premiärminister), Briand och Barthou (Frankrikes konseljpresident och dess krigsminister) samt Berthelot.

Eftertryck av text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angivande av källan förbjudes vid laga påföljd.

För Berättelser och Historietter gäller ovid. norligt förbud.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI, GÖTEBORG.